

May 18, 1968

**Notes by Gen. M. Spasov on a Statement by Y.
Andropov during a Bulgarian State Security Visit to
Moscow**

Citation:

"Notes by Gen. M. Spasov on a Statement by Y. Andropov during a Bulgarian State Security Visit to Moscow", May 18, 1968, Wilson Center Digital Archive, Archive of the Ministry of the Interior, Sofia, Fond 1, Record 10, File 535. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://digitalarchive.umd.edu/document/111683>

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

118

СРЕЩА С ДР. АНДРОПОВ

За политическото положение в страната

След XXIII конгрес на КПСС на всеки пленум на КПСС се констатира, че решенията на XXIII конгрес се осъществяват успешно. Темповете на развитие на промишлеността и селското стопанство растят. Особено бързо се развива черната металургия. През тази година Съветският съюз ще произведе 102 милиона тона при 120 на американците. Развива се бързо и машиностроенето. Успешно се изпълнява плана по енергетиката. Тук съществува един сериозен проблем – голяма част от енергоизточниците се намират в Сибир, а промишлеността главно в европейската част на Съветския съюз и за пренасянето на енергия са нужди големи капитални вложения. Успешно се развиват леката и хранителна промишленост.

Решенията на Мартенски пленум изиграха голяма роля за развитието на селското стопанство. През 1964 година в градовете почти не постъпваше месо и някои други продукти – мляко, масло и т.н. Сега този въпрос е напълно решен.

Икономическото положение е стабилно. Темповете растат. Ако някакви външни сили не попречат, планове за промишлеността и селското стопанство ще се изпълняват.

През тази година пролетта не е много добра, но въпреки това се очаква средна реколта.

Политическото положение е стабилно. Настроението на хората е добро. На Априлския пленум на ЦК през т.г. се подчертае голямото единство на ЦК и народа. В партията са минали отчетно-изборните събрания. Всеки трети комунист е направил изказвания. Характерно, е че не е било направено нито едно гнило изказване. Те са доволни от положението в партията и страната.

Разбира се, това не означава, че няма никакви проблеми в политическия живот.

120

3

Андропов, трябва да се каже, че сега е не по-малка бдителността стоклоото преди. Защо? Защото в Съветския съюз има не малко лица, които са способни на вражеска дейност. Има различни категории хора, на които врагът разчита. (Разселени лица през войната, бивши военнопленници, репресирани, националистически елементи в разните републики, голяма политическа емиграция, особено Прибалтийските републики, остатъци от буржоазните елементи, особено Прибалтийските републики).

Трябва да се има предвид, че в Съветския съюз все още са живи някои ционистки елементи. В Съветският съюз живеят около 3 500 евреи. След като през последните години евреите не бяха допуснати в армията, Държавна сигурност и партийния апарат, те се насочиха към науката, изкуството и литературата. В резултат на това сега има някои участъци на идеологическия фронт, където работят твърде много такива. Така например в кинематографията работят около 70 % евреи.

През последните години КГБ отделя голямо внимание на въпроса за борбата с идеологическата диверсия. През последната година направихме голям анализ на идеологическата диверсия и борбата с нея. Излязохме и с едно разгърнато решение по този въпрос. Разглеждайки борбата с идеологическата диверсия стигнахме до извода че врага в тази област действува с нови методи, стреми се неговата дейност да не излиза извън рамките на законността, а да се намира на границата на законността. По такъв начин, трудно е такива елементи, които се занимават с идеологическа диверсия да бъдат хванати в антидържавна престъпна дейност. Ето защо в решението на Колегиума на КГБ ние бяхме записали ясно, че борбата с идеологическата диверсия трябва да се води с нови методи, които да съответствуват на новите методи на борба на врага.

По борбата с шпионажа

Скоро проведохме национално съвещание. През 1967 година са разкрити 150 агенти, 170 сътрудници на разузнавателните органи на противника, 2 са съдени за шпионаж, 2 разузнавачи са изгонени

28 разузнавачи след разобличаване са напуснали сами Съветския съюз.

В Съветския съюз освен дипломатическите мисии действуват и голям брой, около 30-40 представителства, на западни капиталистически фирми, част от които се явяват прикритие на разузнавателните органи.

В борбата с шпионажа съществуват все още сериозни слабости. Затова ние критикувахме преди всичко нашето II главно управление. Кои слабости са най-съществени?

Координацията на II главно управление с периферията не е на необходимото равнище.

- Не е достатъчно добра маневреността в използването на силите и средствата.

- Недостатъчно се внедрява нова техника, телевизия, радио и т.н.

- Недостатъчно е добра аналитичната работа. Едва сега се работи за въвеждане на електронно-изчислителната машина. В това отношение изоставаме от ЦРУ с няколко години (7-10 години)

- Недостатъчно добре са обхванати каналите за проникване на врага в Съветския съюз.

- Недостатъчно добре сме се приспособили към действията на противника, за да търсим такива шпиони-агенти, които изпълняват шпионски задачи между другото, които не са чисти агенти както Вин Брук. Въобще в областта на контраразузнаването се налага да се мине в решително настъпление, като се обърне по-голямо внимание за проникване във вражеските разузнавателни централи и агентурната мрежа на противника.

За разузнаването

Другарят Андропов повдигна няколко въпроса.

1. Разви интересни мисли по въпроса за главния противник.

Той счита, че лозунга за борба с главния противник не трябва да се разбира буквално, че нашите усилия трябва да се насочват само срещу САЩ. По-важно е друго. Да не се изпускат важни невралгически райони в света.

2. Кои са най-актуални за разузнаването задачи?

Те определят най-важните проблеми сега на цялото разузнаване и го насочват към следните обекти:

- Чехословакия
- Китай
- президентските избори в САЩ
- Виетнамската война и няколко други подобни задачи.

3. Решили са да се разширят агентурните възможности. В това направление се провеждат много мероприятия.

СРЕЩА С ДР. САХАРОВСКИ

С какви международни проблеми се занимава I главно управление на КГБ?

1. Чехословакия

Това е един от главните проблеми. Получават помощ от поляците и от нас. По-малко от германците.

2. САЩ - избори за президент.

Обстановката е такава, че в САЩ реакционните сили преминават в отбрана. Движението на негрите във връзка с убийството на Кинг беше едно крупно събитие, движението на бедните е също така едно събитие, което разтърсва САЩ.

Изключително сериозно стои пред САЩ и валутния проблем, да не говорим и за войната във ВЬЕТНАМ.

При това положение ще се проведат изборите. Най-подходящ от наша гледна е да бъде избран Макарти.

3. Друг възел е Близкия изток.

Опитът на Израел няма само психологически характер, но има и за задача да разшири територията на Израел, да принуди ръководителите на арабските страни да водят преговори с тях и да изменят решима в арабските страни. Тези опити досега не дадоха резултати. КГБ е загубил възможността да работи срещу Израел след прекъсване на дипломатическите отношения, което показва, че трябва да се обърне внимание на въпроса за връзката на агента с центъра. Как ще се развият събитията в Близкия изток е трудно да се каже. Трябва да се има предвид, че са възстановени напълно военните сили на ОАР.

4. Западна Германия

Интересни мисли разви др. Сахаровски по въпроса на връзките на Западна Германия с Румъния, за това, че заемите на ГФР едва ли ще направят румънската промишленост конкурентноспособна.

КГБ сега работи за компрометиране Кизингер. Има много материали, които се предлагат на германските другари. Разобличавайки Кизингер те целят да се удари НАТО.

Друга задача е да се изгони САЩ от Европа. Тази задача е над задачите. Голяма роля в това отношение играе де Гол.

5. Китай

В Китай събитията, които се развиват са ясни за нас. Необходимо е да се отбележат някои твърде показателни факти:

а) дивия антисъветизъм
б) Хси Конг - чрез него те хранят фактически американския шест флот

в) капиталистите в Китай живеят мирно и тихо.
Въобще Китай трябва да се има предвид, че представлява голяма опасност за нас.

6. По сътрудничеството

Развива се нормално.

7. Създали са служба за планиране и анализ на оперативната работа. (Въобще тази служба е интересна и по-нататък в бъдеще могат да се намират материали за работата в нея)

Към висшата школа на КГБ са създали научноизследователски отдел. Превръщат този отдел в център на научноизследователската работа по въпросите на разузнаването. Този отдел е станал и организатор за привличане на оперативните работници в научноизследователската работа.

8. За работата с кубинците.

Те са им предали техника . Тази техника обаче кубинците използват за работа срещу съветски хора. Те не възразяват ние да сключим споразумение за съвместна борба против империалистическите разузнавания.

9 За работата с Джунд.

Те имат споразумение на висок уровень с Атаси. Джунд им предава интересни материали. Бече са направили 4-5 срещи. КГБ също му предава материали. Те смятат, че и ние можем да установим контакт с него, разбира се, като си отваряме очите.

10. За работата с румънците.

Трябва да се поддържат здравите сили. Трябва да се намерят тези хора от бившето ръководство и от настоящето ръководство.

СРЕЩА С ДР. ЦЕНЬОВ

1. За формите и методите на работа на вражеските разузнавания.

Забелязва се активизиране на дейността на врага по всички

Строго секретно!
Екз. единствен.

203

НЯКОИ ПО-ВАЖНИ МИСЛИ

1. По главния противник.

Без да се подценява и омаловажава ^{главна}врага, главният противник не бива да се изпуска от нашето внимание, ^{дори} интересен фактът в други райони по света. Например това, което стана в Близкия Изток, Гърция и другаде и особено някои данни, свързани с военната подготовка в каквото и да е място и район от света.

2. За бързата информация може да се използва телексът на БТА, особено при съобщения от важен характер и предимно от такива, които могат да добият открит легален вид. Информации, макар и придобити чрез агентура и секретен апарат, но по важни, бързи въпроси, обезличени и приспособени, могат да намерят бърз отпечатък чрез телекса на БТА.

3. Извънредно важно е да придобиваме информация по актуални проблеми или с други думи целенасочена интересна информация.

4. По линия на разведката си остава като най-остър проблемът да се реши въпроса за придобиване навременна и ценна агентура.

5. Извънредно важна е организираната аналитична информация, включително чрез използване и на изчислителни машини.

6. За обслужването на съветските граждани у нас.

7. За нашата работа по Албания.

8. Изхождайки от обстановката в САЩ, там трябва да се

Борис
За Др. Велков
в тем. въпроси Др. Соколов,
на много подробности Селевски,
реших да ти дам това съвременно
съобщение от него -

[Signature]
18.5.68г.

204

очакват нови крупни събития, извън предстоящите избори. Задачата е да се бие и нанесе удар по общата политика на САЩ срещу реакцията в тази страна с главна цел оказване влияние на прогресивните и демократични среди.

✓ 9. Какво показва случаят с Израел? - След скъсване на дипломатическите отношения, агентура има - връзка няма.

✓ 10. Извънредно важна е нашата работа по разлагане на НАТО - да съсредоточим нашите усилия на Южния фронт.

? 11. Група по планиране и контрол; група по вербовачната работа и създаване на нови необходими поделения.

12. За _____ да се подкрепят здравите сили, да се издирят такива и в нашата страна и в съответната страна, особено сред бивши съратници, сред по-старите и изтъкнати кадри.

13. За икономическата разведка.

14. Врагът засилва изпращането на нелегални агенти и разведчици на наша територия. Особено към важните военни обекти, а също така и по други интересни задачи по научноизследователски централи и институти и други обекти.

✓ Вражеските нелегални централи в ГФР, Австрия, Канада и други места по света за подготовка и учение на нелегални кадри. Врагът използва легално официални възможности за изучаване предварително условията в нас и след това за изпращане на нелегали.

Нелегалите най-добре се разкриват чрез изясняване на легендата, а не само по издирване по документи и пр.

Каналите за проникване на нелегалите са главно два: легален и нелегален. В работата с нелегалите врагът използва най-ефективно различни документи, с които си служи. Голям проблем е нашата работа на контролнопропускателните пунктове срещу тази вражеска дейност, която се явява като канал на про-

тивника да проникне у нас чрез различни най-официални поводи. Обикновено врагът по много месеци, години и повече не използва нелегалите, особено тези, които са изпратени на продължително престояване в страната. Това важи в повечето случаи за легално дошлите и установили се в страната.

✓ В борбата срещу чуждите нелегали най-ефикасно е да се проникне във вражеските школи и други места, където ги готвят. Изключително важно е, когато нелегалът се намира в страната ни, да се разкрие, чрез неговото легендиране, кое е принуден да извърши. Особено лица като такива, завърнали се емигранти, техни близки, родственици и др. Необходимо е специално да се обучи агентура за разкриване на нелегали. Това е обикновено най-резултатно в борбата срещу тях - агентура, чрез която да се проникне в учреждения, предприятия, организации, навсякъде чрез използване на доверителни връзки, кадрови работници и т.н. Изобщо по разкриването на нелегали се осъществява цял комплекс от мероприятия, включително и крупни комбинации, като военни упражнения, транспортни крупни мероприятия, съоръжения и други от голям мащаб мерки. Нашите мерки в борбата срещу нелегалите могат да се характеризират като два вида: контраразузнавателни и запретителни мерки, главно по границата, а също и вътре в страната.

✓15. По активните мероприятия срещу групата на МАО-ЦЗЕ-ДУН в Китай и тази в Албания, с цел да бъде разобличена като фракционна и ~~т.н.~~ Мероприятията ~~та~~ ~~да~~ ~~се~~ ~~осъществяват~~ по комунистическия и социалистическия характер на тези страни.

✓ - Подioniзъм като активно използван канал от вражеските разведки.

✓ - По САЩ - засега по линия на активните мероприятия срещу САЩ трябва да се бие по общата реакционна политика на управляващите. Конкретно срещу ДЖОНСЪН и КЕНЕДИ в този момент още не са изяснени задачите. Срещу други разни реакционни кан-

дидати може да се нанесе удар.

Р — По ГФР — разгръщане по всички направления за ~~се~~ удар срещу такива като ЛЮБКЕ, ЩРАУС и др., ~~но не се~~ ^{но не се} срещу социалистическата партия в ГФР и БРАНТ, засега да се въздържа. ~~се~~ В ГФР срещу ВЕНЕР — бивш ренегат — трябва активно да се води борба за разобличаване, както и на новата фашистка партия в ГФР непрекъснато трябва да се нанася удар. За добре обмислени активни мероприятия — по-крупни или частични — срещу Турция и Гърция също трябва да се мисли.

✓16. Има интересен случай на компрометирани лидери в западните страни, които могат да се ползват от нас и от нашата преса и по същество срещу нашите прокитайци, доколкото такива се намират.

Съветските другари са публикували 2 книги, разобличаващи политиката на МАО. Същите трябва да се видят за ползуване. С наши материали за прокитайски прояви трябва да си сътрудничим. Очакваме от съветските другари материали по разобличаването конкретно на МАО и неговата група.

17. Трябва да се анализират всички вражески акции — активни мероприятия срещу нашата страна и след това да се ~~разобличат~~ ~~разобличени~~ съответно да се реагира.

18. По линия на активните мероприятия, за това, че в редица случаи може да се очаква опровержение от врага и опит да ни разобличи, това във всички случаи се явява в наша полза.

19. ВИЗЕНТАЛ — евреин, оседава във Биена, ционист, има връзки и поддържа постоянен контакт с всички чужди капиталистически разведки.

20. По кюрдите. При всички случаи подържане БАРЗАНИ, но не срещу Ирак. Тук трябва да се обсъдят варианти на zlepоставяне на американците, особено пред турците, по въпроса за кюрдите.

207

За моето посещение в школата на КГБ

Присъствувах на тържественото приключване на курса от наши офицери. Условията в школата са повече от прекрасни - както сградата, така и разпределението на помещенията - спални, занимални, салони, кьтове, столова, кухня, баня - всичко обзаведено най-съвременно и може да се каже луксозно. Разположена в борова гора при пълна тишина, школата създава действително, плюс високо квалифицирана преподавателска дейност, прекрасни условия за повишаване квалификацията на нашите кадри. Този курс беше завършил с пълно отличие, въпреки огромната натовареност в преподаването, усвояването и изпитите. Нашите курсанти, след целия този труд, бяха в много добро състояние, което, между другото, се дължи и на изключително задоволителната и висококачествена храна.

От изнесеня доклад на началника на школата и представител ~~на~~ център от КГБ, човек остава с впечатление, че съветските другари са се погрижили и се грижат за нашите школници може би повече, отколкото за своите.

След тържествената част, на която подходящо слово и аз изнесох, беше устроена пищна трапеза. Оставих ги школниците с техните преподаватели и целия персонал от обекта при започване на веселата част.

_____ 1968 год.
С о ф и я

ЗАМ.ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КДС,
Ген.лейт. _____